

נקב קטן כזה [והן הן דברי רבא דלעיל, חמש מדות].

מאי טעמא שונה גיסטרא מכלי שלם?

אמר מר זוטרא בריה דרב נחמן: לפי שאין אומרים "הבא גיסטרא לגיסטרא" להניח תחתיה לקבל הטיפות מהנקב, אלא כיון שניקב הגיסטרא כמוציא משקה זורקין אותו.

אבל כלי שלם, חסין עליו, ואין זורקין אותו בגלל נקב כזה, אלא מביאין גיסטרא ומניחין תחתיו.

אמר עולא: פליגי בה תרי אמוראי במערבא מה הוא שיעור הנקב לענין הכשר זרעים: רבי יוסי ברבי אבין ורבי יוסי בר זבדא —

חד אמר: כמוציא רימון, וחד אמר: כשורש קטן.

וסימניך, שלא תטעה לומר שאחד אמר כמוציא זית: "אחד המרבה ואחד הממעיט" [משנה היא במסכת מנחות קי א, ומסיימת המשנה "ובלבד שיכוין לבו לשמים"]. וזה יהא לך לסימן, שאחד מהאמוראים ריבה לשער בשיעור הגדול

שנאמר "וכל כלי פתוח... טמא הוא" משמע שהטומאה נכנסת לו רק דרך פתחו ולא דרך נקביו. (6)

אמר רב אסי: שמעתי: כלי חרס שיעורו ליבטל מתורת כלי — כמוציא רימון.

אמר ליה רבא: שמא לא שמעת אלא במוקף צמיד פתיל, שהטומאה נכנסת לו רק דרך נקב כמוציא רימון. אבל לענין קבלת טומאה גם בנקב כמוציא זית הוא טהור [בסתם כלי חרס שלא יחדו לרימונים, תוד"ה שמא].

ומקשינן: והא רבא הוא דאמר: מוקף צמיד פתיל עד שיפחת רובו ולא סגי בכמוציא רימון?

ומתרינן: לא קשיא: הא ברברבי בכלי גדול צריך שיפחת רובו, הא בזוטרי בכלי קטן סגי בכמוציא רימון ליבטל מתורת כלי. (1)

אמר רב אסי: שונין התנאים בכרייתא: כלי חרס שיעורו בכונס משקה שהשיעור הקטן ביותר שנאמר בו ליבטל מתורת כלי במקצת, הוא בכונס משקה, והיינו לענין קידוש מי חטאת. ולא אמרו מוציא משקה אלא לענין גיסטרא בלבד שבטל מתורת כלי ע"י

דבטל מיניה שם כלי הוי ליה כאוכלין שעטפן בטיט, שאין הטיט מציל מלטמא.

1. רש"י. והתוס' בד"ה הא, הקשו, א"כ לא ידענו מהו רברבי ומהו זוטרי. ולכן ביארו להיפוך, דברברבי השיעור כמוציא רימון ובזוטרי סגי ברוב אפ"י שעדיין אינו מוציא רימון, דאזלינן תמיד אחר השיעור הקטן משניהם.

ומשיפחת רובו הוא אמנם נקב ששי אבל אינו נחשב ככלי לשום דבר. מהרש"א בתוד"ה ניקב.

6. רש"י. אולם התוס' בד"ה ולענין הוכיחו, שגם דרך נקב כל שהוא נכנסת הטומאה ולא רק דרך פתחו. והביאו בשם ר"ת לפרש שאמנם צריך סתימה לנקב אלא שהסתימה אינה מועילה אלא עד שיפחת רובו או כמוציא רימון, אבל ביותר מכן שוב אינה מועילה סתימה. דכיון